

**R. P. Francisci Svarez, Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Conimbricensi Academia Olim
Primarij Theologiæ Professoris emeriti, Opvs De Triplici
Virtute Theologica, Fide, Spe, Et ...**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, 1622

Sect. 1. An Christus Dominus vniuersalem Ecclesiæ curam Petro
concesserit, & An fuerit in terris primus Vicarius Christi, &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93448](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93448)

esse, nec id Apostoli docuerunt: sed de Ecclesia, tantum quæ suo tempore fuit, nec in Scriptura tale aliquid continetur, nec alia certa reuelatione constat: non est ergo hæc res de fide, sed, vt maximè, conclusio Theologica. Respondeo primò Apostolorum Ecclesiam & nostram, vnam & eandem esse, ac proinde qui illam esse veram ecclesiam reuelauit, idem de hac nostra voluit manifestum: omnia siquidem ea loca, in quibus Scriptura docet, ecclesiam perpetuam, non de illa tantum loquuntur, quæ tempore Apostolorum extitit, vel nunc existit, sed de illa prorsus quæ tota temporum successione eadem perseverat. Secundò hanc esse veram ecclesiam, quam nos dicimus, non ex vi alicuius syllogismi, sed per immediatam reuelationem credimus, quæ sufficienter nobis proponitur per euidentia signa credibilitatis, vt ostendimus suo loco: itaque intelligendum est, Deum à principio reuelasse, & per Apostolos docuisse eam esse eius ecclesiam, quæ euidentibus signis, modo iam exposito, visibilis, & credibilis pro diuersitate temporum conspicitur. Tertiò hoc idem perpetua traditione, & communi Patrum consensione habetur: quam traditionem esse infallibilem regulam fidei, supra docuimus, quauis enim Patres non loquantur de his hominibus in indiuiduo, qui nunc sunt, loquuntur tamen formaliter de hac numero Ecclesia, & congregatione habente eas proprietates, quas ipsorum tempore ecclesia habebat. Quartò ipsa ecclesia se ipsam proponit, vt veram, & quia sufficienter, & euidenter proponitur: ideo obligat ad credendam talem veritatem non minus, quam cæteras ad veram fidem pertinentes: quemadmodum verus Propheta, qui sufficienter proponit, res sibi à Deo reuelatas, consequenter proponit sufficienter se esse verum Prophetam. Denig sicut Iudæi tenebantur credere futurum esse verum Messiam, eum hominem, in quo implerentur omnia, quæ de Messia erant prædicta à Prophetis, & postea aperte videntes impleta esse illa omnia, in hoc homine Christo, tenebantur credere hunc ipsum hominem esse illum Messiam promissum, & iam hoc sufficienter illis reuelatur, quauis non essent alia miracula, nec alia signa: ita, &c. De autoritate Ecclesie circa res fidei quæ explicanda hoc loco sequebatur, iam superius disp. 5. à sect. 5. tractatum est.

DISPUTATIO DECIMA.

De Summo Pontifice.

Explicuimus disputatione præcedente totam Ecclesie rationem, & regiminis formam, quam Monarchicam esse conclusimus, sequitur vt de Monarcha ipso, ac supremo Pastore disseramus. Quoniam verò in superioribus iam ostensum est, id caput, & necessarium esse in Ecclesia, & à Christo Domino institutum, eo generatim posito, progredimur ad demonstrandum, in quonam homine hanc dignitatem constituerit, in quibus deinceps perpetua successione durauerit, in quo tandem hodie perseveret, ac modo simili semper perseverabit. Disputant verò de hoc argumento imprimis authores ii, quos præcedenti disput. meminimus. D. Thom. 2. 2. quæst. 5. art. 50. lib. 4. contra Gent. cap. 76. & in Opusc. de regimine Principum, si eius est. Et in Opusc. contra errores Græcorum, Theologi in 4. agendo de clauibus. Recentiores contra Lutheranos. Turrian. contra Sadelem. Bellar. tom. 1. tota controuersia 3. Valent. controuers. 1. libro 8. Salmeron. tom. 4. part. 3. à tractatu 1. vsq. ad 5. & in Acta Apostol. à tract. 62. Videri quoque potest Molina de iustit. tract. 5. disput. 4. vbi quoddam alios adducit in nu. 8. Addi possunt iurisperi-

Videri etiam
possunt dicta
superius in
dis. 5. sect. 2.
& in defens.
fidei lib. 3.
& nonnulla
lib. 4. de le-
gib. à prin-
cipio.

ti in tom. 13. Tractatum part. 1. & 2. speciatim Michael de Anin.

SECTIO I.

An Christus Dominus vniuersalem Ecclesiam curam Petro concesserit, atq. adeo An Petrus fuerit in terris primus Christi Vicarius, & vniuersalis Ecclesie Pontifex & Pastor.

1. Ostendimus superiori disputatione variis modis in quæstione hac ab hæreticis erratū fuisse, quorum placita sacis confutauimus; in sequentibusque veritatem confirmando, iterum ea impugnabimus: illis ergo prætermisissis. Dico primò. Omnes Apostoli acceperunt à Christo Domino iurisdictionem, & spirituales potestates, in totam Ecclesiam, & in totum orbem. Conclusio est certa, & communis, quæ patet primò ex Scriptura Matth. 18. Quæcumque alligaueritis, &c. quamquam enim Origenes, Theophilact. & alij verba hæc, non de spirituali iurisdictione Sacerdotum, sed de actu correctionis fraternæ, & remissionis iniuriarum interpretentur, attamen literalis sensus est de potestate clauium: reddit enim Christus Dominus rationem, quare is, qui ecclesiam, id est Pastores ecclesie non audit, habendus sit tanquam Ethnicus, & publicanus: quia nimirum Pastores ecclesie habituri erant potestatem ad præcipiendum, excommunicandum, solvendum, & ligandum. Ita Hilarius, Anselmus, & alij expositores ibi, & August. tractatu 26. & 49. in Ioann. Verum quidem est eo loco Christum Dominum non dedisse potestatem Apostolis, sed promississe, vel prædixisse fore, vt haberent illam: quod notauit Turrecremat. libro 2. summæ cap. 77. hoc tamen sufficit intentioni nostræ: nam Christus promissionem impleuit Ioann. 20. Sicut misi me Pater, & ego mitto vos, quem locum Cyril. & Chrysostomus in hunc sensum exponunt, & eandem vim habent verba illa Matth. ultimo, & Marc. ultim. Data est mihi omnis potestas, &c. Confirmatur quoniam constat ex Scriptura omnes Apostolos ab ipso Christo Domino Apostolicam dignitatem acceperisse Matth. 10. Marc. 3. Luc. 6. Ioan. 20. ad Galat. 1. & 2. ad Eph. 4. & 1. Corinth. 12. de ratione autem dignitatis Apostolicæ est iurdictio, & potestas spiritualis in vniuersum populum fidelem, vt D. Thom. notat primæ Corinth. 12. Et ad Galat. 1. vbi Paulus etiam asseuerat se non ab Apostolis, sed à Christo potestatem acceperisse in vniuersum orbem, eo quod ab illo fuerit Apostolus constitutus: quare &c. Secundò principaliter patet conclusio ex Patribus, qui hanc conclusionem sæpe affirmant, & in illius sensu non rarè pronuntiant Apostolos fuisse dignitate pares. Ita Anaclet. Papa epistola 3. habetur cap. In nouo Testamento 21. d. Leo Papa serm. 3. in anniuersario assumptionis suæ, Cyprian. lib. de vniuersitate ecclesie, habetur cap. Loquitur 24. quæst. 1. Hieronym. in id ad Galat. 2. Restitui ei in faciem, habetur cap. Paulus 2. quæst. 7. vbi Gratian. explicat de æqualitate Sanctitatis, sed non rectè, id enim, neque sciri potest, neque fortasse verum est. Rursus Hieronym. 1. contra Iovin. Hilar. 6. de Trinit. paulo post medium, Vigil Papa in epist. de eret. cap. 7. Tertiò probatur assertio ex effectibus: legimus namq. Apostolos generaliter quascumque mundi partes peragrassè, & presbyteros, & Episcopos constituisse, & ordinasse, vt constat ex Actis Apostolorum, & epistolis Pauli, qui Ephesi Timotheum consecrauit, Titum constituit Cretæ, & de aliis non paucis videri potest Niceph. libro 2. & 3. per multa capita. Exerceuerunt præterea actus varios iurisdictionis, cuiusmodi sunt excommunicare,

Probat. 1.
ex Script.

Confir.

Probat. 2.
ex patrib.

Probat. 3.
à posteriori.

care, a leges ferre, sicut pater ex 1. Corinth. 5. 6. 7. 11. & 14.

Pro affectu
gratid
Nouatio
qui Apostoli
pignore
fuerunt.

Quid de his
rebus de quo
lib. 4. de le
ga. c. 1. fin.

Trinities di
ginitas in
Apostolis
Nouatio.

De Thom.
de Auctoria
Apostoli.

De Thom.
de Auctoria
Apostoli.

Trinities di
ginitas in
Apostolis
Nouatio.

2. In hac tamen conclusione aduertenda sunt nonnulla. Primum nomine Apostolorum nos intelligere duodecim, Sanctum Matthiam videlicet includendo, & excludendo Iudam, qui licet fuerit ad Apostolatū vocatus, electus, & Apostolus nominatus, vt patet Luc. 6. numquam tamen veram Episcopi consecrationem, aut Apostoli iurisdictionem obtinuit, cum iam laqueo vitæ finierit, quo tempore ceteri iurisdictionem acceperunt. Comprehendimus etiam D. Paulum, de quo, & conclusio, & rationes factæ æquæ, ac de aliis Apostolis procedunt, de Beato Barnaba nihil mihi certum constat; Clemens enim 7. constitutionum eum inter septuaginta Discipulos numerat, & quantus Actuum 13. Spiritus sanctus dixerit, *segregate mihi Saulum, & Barnabam in opus, ad quod assumpsi eos*, & propterea nomen Apostoli in Ecclesia obtinuerit, dubitare non possit, quin Episcopus fuerit, vt ex eodem cap. 13. colligitur: at non satis constat illum dignitate Apostolicam quoad omnia quæ de illius ratione sunt, atq; adeo quoad vniuersalem iurisdictionem obtinuisse. Vnde nequē Ecclesia æquali solemnitate festum eius, ac aliorum Apostolorum celebrat. Secundò est aduertendum tria in Apostolis esse distinguenda, ordinē Sacerdotij, consecrationē Episcopalem, & iurisdictionem vniuersalem: quæ tria certissimum est in singulis eorum fuisse, vel immediatē à Christo data, vel certē ex præcepto eius, & de ordine quidē Sacerdotij certissima fides est, omnes illum à Christo Domino immediatē accepisse sub noctem Cœnæ verbis illis. *Hoc facite in meam commemorationem*, vt Trident. definit. Sess. 22. c. 1.

3. De potestate item iurisdictionis mihi multò probabilius est, eam omnes à Christo Domino immediatē accepisse, quæ est antiquorum Theologorum communior sententia in 4. d. 18. 20. 24. vbi D. Thom. Bonau. Albertus, & alij, Gabr. in Cānoni Leet. 3. Caietan. tractatu de auctoritate Papæ, & Concil. c. 3. Turrianus lib. 2. pro episcopis Pontific. cap. 21. & in Scholiis lib. 6. constitut. cap. 12. pag. 81. Soto d. 10. quæst. 1. artic. 1. Victor. relect. 2. de potestate ecclesiæ quæst. 2. Castr. 2. de iust. hæretic. punition. cap. 24. Salméron, & plerique initio allegati, Vargas Opusc. de hære: & planè colligitur ex locis Scripturæ, & Patrum supra citatis Ioann. 20. *Sicut misi me Pater, & ego mitto vos*, & supra, *quorū remiseris peccata*. Vbi Cyril. Chrysost. Theophylact. & alij Patres id notant, & Cyprian. libro de vnitatē Ecclesiæ: & quantis eo tempore Thomas abfuerit, potuit tamen Christus, vel illi absenti potestatem conferre, vel certē post octo dies cum illi iterū apparuit, eam largiri, sicut ex Act. 1. colligitur, Matthiam non à Petro, vel Apostolis ad Episcopatum electū, sed immediatē à Christo: atq; adeo verisimilius, ab eodem iurisdictionem immediatē accepisse, quoniam, vt Diuus Thomas 1. Corinth. 12. notat, primum ad dignitatem Apostolicam necessarium, est iurdictio, & auctoritas gubernandi fidelem populum: ex quo sumitur generale argumentum, nam certò constat omnes Apostolos, ab ipso Christo accepisse Apostolicam dignitatem, vt patet ex Luc. 6. Ioan. 6. 1. Corinth. 12. ad Eph. 4. de ratione autem talis dignitatis est iurdictio: ergo, &c. Tandem id satis comprobatur exemplū Pauli, qui ipso teste ad Galat. 1. & 2. nullam iurisdictionem ab aliis Apostolis accepisse testatur.

4. Contra datam resolutionem sentiunt Turrecremat. libro secundo, Summæ cap. 54. Iacobat. libro 10. de Conciliis artic. 7. contententes totam iurisdictionem fuisse datam soli Petro, vt nimirum commodius defendant Episcopos omnes qui Apostolis succedere dicuntur à Concilio Florentino in instructione Armenorum, & Trident. sessio. 23.

cap. 4. & ab Augustino in id Psalm. 44. *Pro patribus tuis, &c.* non immediatē à Christo, sed à Pontifice Romano Petri Successore iurisdictionem habere. Sed hoc certè non est sufficiens fundamentum quo à communiori sententia recedatur. Constat enim similitudinem non valere in omnibus: potest enim nunc Pontifex episcoporum iurisdictionem restringere, vel ampliare, quod non potuisset Petrus facere in Apostolis, qui à Christo missi fuerunt in totum orbem ad fundandam Ecclesiam. Aliter ergo succedunt Episcopi Apostolis, quam Episcopus Romanus Petro, hic enim, vt dicemus in quæstibus ita succedit, vt post ratam electionem, immediatē ab ipso Christo recipiat vniuersam iurisdictionem, quam Petrus receperat, vt illius vice suppleat: Alij verò Episcopi succedere dicuntur Apostolis, non in hoc vt habeant immediatē iurisdictionem, à quo Apostoli habuerunt: ceteri namq; præter Petrum, eam non acceperunt ordinariam, & ad successores transferendam, vt dicemus, sed quasi delegatam priuilegio speciali ob peculiarem necessitatem, quæ tunc dabatur propagandi fidem, fundandiq; ecclesiam per vniuersum mundum: cuius signum est tum quia Episcopi, qui Apostolis succedere dicuntur, non habent generalē iurisdictionem sicut Apostoli ipsi habuerunt: tum etiam quia si propria foret talis successio, nulli debuissent Episcopi creati viuētib; Apostolis, sicut viuēte Petro nullus creatus est, qui ei succederet in Pontificatu. Episcopi ergo succedere dicuntur Apostolis secundum quandam accommodationem, & representationem ad eum modum quo presbyteri succedere perhibentur 72. discipulis, quia nimirum eorum subeunt vices, officioque funguntur: sic enim in Episcopis residet pontificia, & episcopalis dignitas, quæ fuit in Apostolis: sunt etiam præcipue columnæ, & pastores ecclesiæ, quibus commissum est illius regimen, quibus in muneribus Apostolis assimilantur, succedereque dicuntur. Vide Ales. 4. part. quæst. 49. memb. 6. artic. 3. §. 2. Diuum Thomam 4. d. 19. quæstione prima, articulo tertio, ad 1. Richard. d. 24. artic. 5. quæst. 3. Paludan. de potestate papali art. 2. c. 7. & 8.

Quomodo dignitas Ordinis collata sit Apostolis.

5. De potestate ordinis est adhuc maior dubitatio. Nam Turrecremat. lib. 2. cap. 32. multis rationibus conatur probare solum Petrum fuisse à Christo Domino ordinatum Episcopum, ipsum verò reliquos Apostolos consecrasse, vt verum sit, quod pontifices sæpius asseuerant, Petri Cathedram esse Matrem, & radicem omnium ecclesiarum, & à Romana ecclesiā omnem consecrationem, & dignitatem episcopalem promanasse, quod non alia ratione stare posse videtur, quam quia solus Petrus à Christo fuit creatus in Episcopum, à quo omnes alij per successionem quandam deriuarentur. Ita significat Innocentius I. epist. ad Conc. Carthagin. quæ est 19. à quo, inquit, *Petro ipse Episcopatus, & ipsa auctoritas huius nominis emerfit*. Ita quoq; Anacletus Papa epistola secunda ad Iulian. primum Episcopū, Cyprian. epistola 6. sermone 3. de Annivers. suæ assumptionis, & in epistola 89. vt ab ipso, id est (Petro) quasi quodam capite dona sua velut in corpus omne diffunderet. Chrysostomus. Ioann. vltim. committit Petro presidentiam fratrum, vt ab illo deriuaretur in reliquos.

6. Alij verò sentiunt Christum Dominum ordinasse Episcopos Petrum, Iacobum, & Ioannem, hosq; ceteros consecrasse, ita indicat Clemens lib. 6. & 7. constitutionum, quem refert Niceph. lib. 2. cap. 3. At enim in priori loco Clemens de Iacobo maiori loquitur, quem Dominus, inquit, cum Petro, & Ioanne, præcipuo honore dignatus fuit. In posteriori

Eneruatus,

Non ita prorsus succedunt Episcopi Apostolis, vt Papa Petro, de qua 3. p. to. 4. disp. 25. sect. 1. & to. 5. disp. 1. sect. 2. alios etiā auctoritas locos, vide supra disp. 9. sect. 9. circa num. 10.

De hac ipsa re eruditè Azor tom 2. lib. 3. c. 10. q. 13.

1. Opinio Turrecremat.

De hoc puncto 3. part. tom 4. disp. 16. sect. 1. n. 10. & disp. 25. sect. 13.

2. Opinio aliorum.

riori vero agit de Iacobo iusto; de quo nullam probabilitatem habere potest hæc sententia, propter ea quæ dicemus. De aliis tribus persuaderi potest ex eo, quod multi Patres indicant Iacobum iustum ordinatum fuisse Episcopum Hierosolymitanum à Petro, cum Iacobo & Ioanne, quod sentit Anacletus epistola 2. scribens eiusmodi exemplo constare, Episcopum non nisi à tribus Episcopis ordinari oportere. Concinit idem Clemens citatus: quavis non ordinatum, sed electum dicat, Idem sentit Hieronymus de Viris illustribus in Iacobo, neque est verisimile, quod dicunt nonnulli præfatum Iacobum Hierosolymitanum Episcopum, non fuisse vnum aliquem ex Apostolis, vt Niceph. supra, & cap. 36. & 44. Ex Euangelio enim, & Actis Apostolorum oppositum colligitur, Iacobum scilicet fratrem Domini vnum fuisse ex duodecim Apostolis, & de eodem, qui etiam iustus vocabatur, narrant historiarum Hierosolymis Episcopum fuisse, ecclesia denique eundem celebrat, atque vt Apostolum veneratur: certe ex opposito planè sequitur neque historiarum, neque ecclesiam mentionem vllam fecisse tanti Apostoli.

Jacobus 1. Hierosolym. Episcopus fuit Apostolus, vide in 3 p. tom. 2. disp. 5. sect. 4. plures apud Lorin. in Acta c. 1. vers. 13.

Opin. verisimilior probatur auctoritate.

Ratio.

Altera ratio.

3. Ratio.

Moderatio prædictæ opinionis.

7. Alij ergo volunt omnes Apostolos immediate ab ipso Christo fuisse Episcopos ordinatos. Ita Glossa 1. Corinth. 12. circa illud *posuit quidem Deus in Ecclesia primum Apostolos*, &c. Et multi Theologi in 4. d. 24. videturque expressa sententia Augustini libro questionum noui, & veteris Testamenti quæst. 97. sub finem, *ipse enim*, ait, loquens de Christo, *priusquam in Cælos ascenderet imponens nomen Apostolis, ordinavit in Episcopos*. Vbi cum indefinite loquatur, planè de omnibus, se loqui significat, sermone etiam 28. (si eius est) ad fratres in eremo. eodem indefinite loquendi modo, inquit Christum ordinasse Apostolos Sacerdotes in nocte Cænæ: ex quo potest sumi argumentum omnes Apostolos Sacerdotes, cur non Episcopos? vix sanè potest reddi ratio probabilis: nam licet presbyteri iurisdictione, ita Episcopi quoad consecrationem æquales, in iurisdictione possunt esse inæquales. Ex quo deducitur nouum argumentum: namque si in aliquo fuit inæqualitas inter Apostolos fuit haud dubiè in potestate iurisdictionis, quam nihilominus immediate à Christo Domino receperunt: ergo multo credibilius idem dicendum est de potestate ordinis. Denique cum proximè sint à Christo constituti in Apostolica dignitate, eaque maxima ex parte in dignitate episcopali fundetur, verisimilius planè est etiam ipsum Christum per se in Apostolos ordinasse, quos ipse viuens præsensque elegit, & quibuscum est conuersatus.

8. Quod ideo dico, quia de Matthiæ res videtur minus explorata, quavis in actibus non legatur eius ordinatio, solum quippe in cap. 1. habetur. *Cecidisse sortem super Matthiam, & annumeratum fuisse cum undecim Apostolis*. Verisimilius tamen est, ordinationem recepisse ab Apostolis ne speciale miraculum admittamus, aut potius extraordinarium modum prouidentie: non enim dubium, quin potuisset Christus Dominus sua potestate excellentiæ illum à cælo consecrare, vel per Angelos id efficere, vt aliàs de Amphiloquio refert Nicephor. libro 11. cap. 2. Non tamen teneo sufficientem auctoritatem, vel necessitatem tanti miraculi: præcipue cum Actor. 13. indicetur Paulum Apostolum per impositionem manuum ab hominibus fuisse ordinatum Episcopum, quo in loco Chrysostomus id ita interpretatur, idemque sentit Leo Papa epistola 81. Neque verò eadem est ratio de his, atque de cæteris, quos Christus Dominus per se ipsum in vita mortali vocauit, & cum quibus vixit: etenim absque vilo miraculo, vel extraordinaria prouidentia potuit illos per se ordinare Episcopos, & ordinavit Sacerdotes, ac fecit Apostolos: quæ sententia verisimi-

lior apparet, quavis in hac re nihil possit certum haberi.

9. Minus verò certum est, quo loco aut tempore fuerint Apostoli à Christo ordinati Episcopi: Nam quidam putant factum id fuisse in nocte cænæ: tum quia tunc data est ecclesiæ potestas ad consecrandum corpus Christi Domini, & ad perpetuò retinendam hanc potestatem: non retinetur autem, nisi per ordinationem Sacerdotum; ergo verisimile est, tunc recepisse Apostolos potestatem ordinandi Sacerdotes, consequenterque fuisse consecratos in episcopos. Alij malunt factum Ican. 20. illis verbis: *Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis*, &c. Vel certe Matth. ultimo, cum dictum à Christo fuit: *Data est mihi omnis potestas*, &c. *Euntes in mundum vniuersum prædicare*, &c. Ita Carthusi. 4. d. 24. q. 8. Sed, vt monui hac in re nihil est certum de tempore, circumstantiis, & modo, quavis simpliciter probabilius videatur, quod proposuimus.

10. Nec obstat ratio primæ sententiæ. Nam certissimum est, illa Pontificum dicta non fundari in eo, quod Petrus ordinauerit omnes Apostolos: nam Pontifices illis loquendi modis, volunt solummodo explicare certum primatum ecclesiæ Romanæ, esseque Matrem omnium Ecclesiarum, quia ad illam, vt diximus, pertinet regimen, & gubernatio omnium: itemque à Petro incipere episcopalem dignitatem, quod omnium primus illam accepit, & cum maiori excellentia, & prærogatiua, quam cæteri, quantum ad iurisdictionem, de qua materia Pontifices agunt. Ad fundamentum secundæ sententiæ responderet, illam non fuisse propriam ordinationem episcopalem Iacobi, sed designationem seu determinationem eius ad Episcopatum Hierosolymitanum, vt in eo haberet non solum delegatam, sed ordinariam etiam potestatem, possetque proinde in eo episcopatu habere successorem. Quod si intercessit fortè manu impositio, non per modum veræ consecrationis episcopalis, sed cuiusdam ecclesiasticæ fuit adhibita.

11. Ad extremum est in hac conclusione obseruandum, cum dicimus omnes Apostolos accepisse iurisdictionem in vniuersum orbem, intelligi potestatem eam fuisse quodammodo æqualem in amplitudine obiecti, & loci, non verò in modis, neque in actibus talis iurisdictionis, vt iam in sequenti conclusione dicitur.

Affertio secunda. De præeminentia Pontificatus Petri, & successorum.

12. Dico secundò. Petrus Apostolus fuit in hac iurisdictione cæteris superior, in eo præcipue, quod illi soli sit data potestas ordinaria regendi, & pascendi vniuersam Christi Ecclesiam, vt in ea ipsi perpetuò succederetur, quod aliis Apostolis datum non est. Hæc conclusio simpliciter est de fide, patetque primò ex celebri loco Matthæi decimo sexto: *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam*. In quo testimonio, quoniam non solum hæretici, verum etiam aliquando Catholici illud eludere conati sunt, duo certissima esse debent. Primum totum illum sermonem Christi Domini ad Petrum esse relatum. Secundum. Petri summam potestatem, & dignitatem patefacere. Primum euidenter liquet ex ipso verborum ordine: ait enim Christus Dominus *Beatus es Simon Bariona, & ego dico tibi*, &c. *Et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam*. Nam vox hæc ex proprietate sua, aliquid præfens, vel de quo paulo ante sermo præcesserat, importat, nimirum Petri personam. Neque obstat illa mutatio generis masculini in femininū, quam Latina translatio ex græca sumpsit. Nam in Hebræa, vel Syriaca lingua, qua Christus loquebatur, vtroque est nomen *Cephas*, quod petram significat, teste Hieronymo

Vbi, & quando Apostoli ordinati, videri potest Vazq. de ordine disp. 242. c. 7. post Salmeronē tract. 16. in Acta. Hieron. lib. 10. c. 1.

Aliorum sententia.

Ad fundam. in num. 6.

Ad fundam. in n. 6.

Notatio 1. vt Apostoli fuerint in iurisdictione pares.

vide in de sent. fidei lib. 3. ac 10.

probat ex loco Matth. 6.

Vnum certum in prædicto loco Matth.

effugium præcludit.

nymo ad Galatas primo. Vnde Ioannis primo, Petro prædixerat Christus appellandum nomine *Cepha*, qua voce vsus est hoc Matthæi loco dicens: *Tu es Cephas, & super hanc Cepham*, ac si diceret: *Tu es lapis, & super hunc lapidem*, Græcus autem, & latinus interpres propter diuersitatem masculini, & fœminini generis, voces aliquantum commutarunt, retamen vera idem retinetur sensus. Confirmatur. Nam si particula, *hanc*, aliquid, præter Petrum designaret, sine causa Christus appellaret Simonem, ad eumque sermonem dirigeret, cum neque ad Petrum pertineret id, quod dicturus esset, neque illa nominis mutatio ad præsentem sermonem prorsus referret: nouo ergo imposito nomine, noui promissio muneris significata sine dubio est, vt notauit Cyrillus libro secundo in Ioannem, capite secundo.

13. Et ex his etiam patet secundum, ideo enim Petrus *petra* Ecclesiæ nominatur, quia eius pastor, & rector vniuersalis constitutus est, vt Patres omnes exponunt. Hinc enim concilium Chalcedonense act. decima tertia, Petrum vocat petram, & crepidinem Ecclesiæ. Athanas. in epistola ad Felicem Papam, quâ suo, & Ecclesiæ Alexandrinæ nomine scripsit: *Tu es, inquit, Petrus, & super fundamentum tuum, Ecclesiæ columna, id est, Episcopi, sunt firmata.* Chrysostomus homilia 55. in Matthæum, & alij expostiores, Græci, & Latini in illum locum Augustin. sermone 11. de Sanctis, & Leo Papa sermone secundo, in Anninversa. suæ assumptionis, & Maximus sermone de Petro, & Paulo, Paulinus epistola 4. ad Seuerum, Petrum vocat fundamentum Ecclesiæ, & Ambros. in hymn. quem Ecclesiæ sæpissime canit Petrum vocat ecclesiæ Petram, hoc inquit, ipsa petra Eccl. sic canente, culpam diluit, quod notauit August. libro 1. retractat. cap. vigesimo primo. Eadem expositione vtuntur frequentissimè patres Anaclet. Papa epistola tertia, capite tertio. Cyprianus de vnitatis ecclesiæ habetur 24. quæst. 1. capite. *Loquitur Dominus*, & epist. ad Quintum. Item lib. 4. epist. 9. & epist. ad Iabaium, August. libro 2. de Baptis. c. 1. *Ceterum quis, ait, nesciat Petrum apostolus principatu cuiuslibet Episcopatus esse præferendum?* Tertull. de præscript. Orig. hom. 5. in Exod. & homil. 6. ad Roman. quem refert etiam Euseb. libro 6. histor. cap. 19. Hilar. 6. de Trinit. & Canon. 16. in Matth. Basil. lib. 2. de Spiritu Sancto. Ambros. Lucæ quinto, & sermone 47. & sermone de fide Petri, & de natali Petri, & Pauli. Vide caput *Non turbat*, vigesimo quarto, q. 5. & cap. *fidelior* d. 50. Hieron. in dictum locum Matth. & 1. contra Iovinian. & Hieron. 16. & Ezech. 4. Gregor. lib. 4. epistola 32. & 33. & lib. 3. epistola 37. August. sermone 24. 20. & 29. de Sanctis, & sermone 124. de tempore, & plures infra referam.

14. At enim locum hunc non solū aduersarij, sed etiam Patres, alijs modis interdum exponunt, id quod oportet breuiter attingere, vt veritas euidentius constet. Prima expositio est, verba illa *super hanc petram*, non ad Petrum, sed ad Petri confessionem referri. Ita Ambros. libro 6. in Luc. capite 9. Chrysostomus homilia 59. in Matth. Cyrillus dialog. 4. de Trinitate, Hilar. lib. 6. de Trinitate Hanc expositionem Lutherani libentissimè amplectuntur: si autem non excludat priorem sensum explicatum (vt excludere videtur Arboreus libro 5. Theosoph. capite 5.) qui est reuera proprius, & literalis, posset hic secundus admitti, quia & vna literalis plures sensus patitur, & totum quod in hac expositione asseritur in se verum est: nam etiam fides est suo modo fundamentum Ecclesiæ, vt præcedenti disputatione, sectione prima vidimus, & magis accommodatè ad hunc locum fides Christi, quam Petrus confessus est, dicitur fundamentum, non tanquam quod, vt dialecticè loquamur, sed tanquam quo:

Suarez. de Fide.

quia nimirum confessio Petri fuit illi quodammodo ratio, seu dispositio, ad primatum Ecclesiæ obtinendum, vt Hieron. Hilar. & alij interpretantur. Et hoc modo expositio hæc in primam incidit, sicut & alia, Cyril. nimirum intelligi fidem Petri summi Ecclesiæ pastoris, quæ deficere non potest, cum Ecclesiæ fidem totam quodammodo sustineat. Quæ expositio non solum contraria nobis non est, sed potius benè ostendit, quid sit, Petrum esse petram, in qua fundatur ecclesia, nimirum esse vniuersalem pastorem, ex quo ecclesiæ firmitas, & in vera doctrina constantia, tanquam ex certa, & infallibili regula pendet, quem sensum habet etiam Epiphanius 1. contra hæreses in 59.

15. Alia expositio frequens etiam apud Patres est, Petram in qua vt Christus pronuntiat fundatur ecclesia, esse ipsum, quem Petrus fuerat confessus: nam vt 1. Corinth. 3. dicitur *fundamentum aliud nemo potest ponere præter id, quod positum est, quod est Christus IESVS*, qui capite 10. *Petra* vocatur: & Matth. 21. *Lapis angularis*. Ita Augustinus sermone 13. de verbis Domini tractatu vltimo in Ioan. & 1. tract. capite 21. memorat se aliquando exposuisse *super hanc Petram, id est Petrum*, & quodammodo retractat, potius dicendum fuisse *id est Christum*, quanuis tandè vtramque expositionem admittat, tanquam probabilem. Et quidem si de re ipsa per se loquamur, certum est, solum Christum Dominum esse primū, & principale fundamentum, quo tota ecclesia nititur, Petrum verò solum esse fundamentum, quatenus vicem Christi gerit: loquendo tamen de sensu huius testimonij, quod tractamus, certum etiam est, non esse sermonem primū, & per se de excellentia, quam Christus habet, sed quam Petro promissit, & de ratione propter quam illi tale nomen imposuit, ad quem, vt vidimus, totus Christi sermo dirigebatur. Ac præter argumenta facta, illud proprium huius loci est, Christum non de se agere, quia de futuro loquitur, non dabat enim sed promittebat Petro dignitatem: si autem de se ageret planè assereret, super quam fundatur, aut est fundata ecclesia. Augustinus autem, quanuis locis citatis eo modo loquatur, attamen in alijs primam expositionem approbat, & in retractationū loco arbitrium legendi committit: hoc porro tempore certum esse debet, primam expositionem esse literalem: quod si quis secundam hanc addere volet, non multum cum eo contendendum. Eo enim ipso quod potestatem suam Christus Petro committens ipsum petram vocat, satis docet se esse primarium fundamentum, & petram ecclesiæ.

16. Tertia expositio est Erasmi, Petrum ibi significare quemcumque fidelem, propter quædam verba Origenis, in illum locum Matthæi, qui non ad litteram, sed per allegoriam exponens, accommodat verba Christi singulis fidelibus, literali tamen sensu nulla ratione possunt eo modo exponi, vt ex dictis patet, atq; ex his etiam quæ statim dicemus. Et probatur, quia nunquam in Scriptura singuli fideles appellantur ecclesiæ fundamenta, sed membra: nam ipsum ecclesiæ corpus sunt, vel certè componunt: quid est ergo quod in eis fundatur?

17. Quarta expositio est. Sermonem Christi dirigi ad omnes Apostolos, quia omnes sunt fundamenta. Hanc tradunt Lutherani, & Calvinistæ, volentes Petrum nomine omnium Apostolorum respondisse, quod etiam dixerunt Hieronymus & Chrysostomus ibid. & rursum Hieron. 1. contra Iovinianum, & Augustinus serm. 13. de verbis Domini: sicut ergo nomine omnium loquebatur, *Tu es Christus &c.* ita etiam omnium nomine audiuit, *Beatus es, & tibi dabo &c.* Vnde vterius addunt, ea verba non esse pro Apostolis tantum in personis propriis, sed vt repræsentabant totam ecclesiam, & ita tan-

P dem

Confirm.

Alterum curam.

Vide Tractat. in epist. ad Quintum 97.

Examinatur expositio huius. Vide in dictis fidei lib. 3. c. 11. & in 10. 1. Expositio.

Proposit ad.

2. expositio.

Judicium de illa.

3. expositio reprobat in Erasmo.

4. expositio hæreticorum.

dem volunt promissionem Christi, non Petro, sed Ecclesie fuisse factam. Hæc expositio planè detorquebitur, & eius sensum, ac propterea militat contra Patres, quæ duo ostensa iam sunt, & iterum explicabuntur. Primum enim oportet intelligere verba historicè, & literaliter, ut sonant, quandoquidem commodè possunt eo modo intelligi, in quo nullam absurditatem includunt, quod profectò tota Ecclesia sentit: aliàs nihil habemus certum & statum in Scriptura. Deinde circumstantiæ omnes indicant proprium esse sermonem de Petro, quas benè ponderavit ibi Catech. imponitur enim proprium nomen, & nouum Petrus, itemq; nomen patris, & pronomen, Tu, & Tibi, ad illum diriguntur. Vnde Patres communiter colligunt ei soli reuelationem illam fuisse factam, Hilar. supra & sexto de Trinitate citato. Chrysostomus homilia 15. in Mattheum, Cyril. 12. in Ioan. capite 64. & sermone 2. de Petro & Paulo, Augustinus sermone 124. de tempore: & eadem ratione promissionem illam Tibi dabo, hoc loco solum Petro factam, intelligunt, ut patet ex vniuersis citatis, & ex Leone Papa epistola 89. Clemente epistola prima, Melchade epistola prima, Iulio, Damaso, Cyrilio, & aliis Pontificibus in suis decretalibus epistolis, quos in sectione sequenti latius referemus. Idem habet Origenes lib. 5. in epistolam ad Roman. Basil. libro secundo contra Eunom. & homilia de penitentia, Ambros. de Isaac capite 13. Optatus libro 1. & 2. & 16. Quocirca cum Patres dicunt, Petrum pro cæteris locutum, non intelligunt, Apostolos ceteros commississe Petro vicem loquendi pro omnibus: oportuisset enim, ut prius de hac re colloquerentur, & conuenirent, quod fieri non potuit, cum neq; suspicari quidem potuerint Christum quiddam simile eos interrogatum: neque omnes per reuelationem diuinitatem Christi, sicut Petrus cognouissent: intelligunt ergo Sancti Petrum solum inter Apostolos voluisse Christo respondere, alios verò tacendo, & annuendo consensisse, hocque modo Petrum pro omnibus dedisse responsum. Sed vrgent Lutheani, nam Augustinus tractatu 50. & ultimo in Ioan. & primo de doctrina Christiana capite 17. & de agone Christiano c. 30. & Psalm. 108. ait Petrum, cum audiuit, tibi dabo, Ecclesiam repræsentasse, aliàs, inquit, Ecclesia non solueret, & ligaret. Respondeo his, & similibus locis, non negare Augustinum, imò, & expresse docere promissionem hanc verè, & propriè fuisse factam personæ Petri, atq; adeo in hac promissione contineri vniuersalem Ecclesie primatum illi promissum, vult ergo Petrum ideo tunc præfigurasse Ecclesiam, tum quia non in suum, sed in Ecclesie commodum erat potestatem accepturus: tum quia non per ipsum solum caput erat exercenda, sed aliis etiam Ecclesie ministris communicanda: tum denique quia non personæ tantum Petri fiebat promissio, ut scilicet ipse solus illa frueretur, sed ut perpetua successione, in Ecclesia maneret: atque hoc modo verissimè dicitur promissionem illam factam fuisse Ecclesie, non in singulis membris, vel communitate, sed in ea partè, sicut dicimus Germanis datum esse imperium Romanum non communitati, sed illorum principali. Obiiciunt vltius, quia alij etiam Apostoli vocantur fundamenta Ecclesie ad Ephes. secundo, & Apoc. Iypf. 21. Respondeo, illos etiam fuisse suo modo fundamenta, cum per illos fundata sint Ecclesie per orbem vniuersum, & per illos disseminata est certa, & Catholica doctrina: qua ratione etiam prophetæ ibidem dicuntur fundamenta, sunt præterea fundamenta, quia sunt vniuersales Pastores, ut dixi. At enim quauis hæc ratione nomen hoc commune sit, proprio vero, ac peculiari titulo, Petrum spectat, quia scilicet ipse fuit pastor, & dux eorundem Apostolorum, & eius sola digni-

tas perperuè erat in Ecclesia conseruanda. Vnde rectè Hieron. & D. Thom. dicto loco. *Esi super omnes*, inquit, *Apostolos Ecclesia fundata sit, tamen singulariter fundatur in Petro, quia ipse electus est caput omnium.*

18. Vltima expositio, seu potius calumnia hæreticorum est, Christum promittendo clauis Petro, & potestatem ligandi, nullam dignitatem superioris, aut pastoris promississe, sed tantum nudam Euangelij prædicationem, per quam homines Deo conciliantur 2. Corinth. 1. Hæc tamen hæresis, etiam per se satis improbabilis ostenditur: destruit enim vim ipsorum verborum, & metaphora Christi, quæ vltima est in Scriptura, ad significandam Pontificiam dignitatem, ut patet Esai. 9. & 22. & Apoc. 3. & Matth. 18. & 23. pugnat etiam cum communi expositione Patrum, quos iam citauimus. Ac præterea videri potest Chrysostom. homil. 55. in Matth. & Gregor. libro 4. epistola 32. Hieronym. epist. ad Hedibiam q. 9. tandemq; ex dicendis in sequenti testimonio magis impugnabitur hic error, qui latius etiam improbandus est in materia de clauibus.

19. Secundo principaliter probatur conclusio ex illo Ioan. 21. *Pasce oues meas*, quæ verba ad solum Petrum fuisse dicta, Patres omnes interpretantur. Chrysostomus, Cyrillus, Augustinus ibi. Leo Papa serm. 3. sup. assumptionis. Ambros. Luca vltim. Maxima sermone de Petro & Paulo: & euidenter patet ex contextu, sic enim incipit illa narratio Euangelica *Simon Iona, vel Ioannu*, (idem enim valent, quod ad hebraicum nomen attinet) *Diligis me plus his?* & illa, quæ subsequuntur *Pasce oues meas*, & cum essem iunior, ad solum Patrum diriguntur: illo autem verbo, *pasce oues meas*, metaphoricè significauit Christus Episcopalem dignitatem, & potestatem, quauis hæretici solum Euangelij prædicationem intelligant eo loco fuisse. Petro à Christo præceptum: ac Patres vniuersi pastorem curam intelligunt illi commissam est autem Pastoris munus non tantum alimenta præbere, sed etiam regere, ducere, tueri gregem, reuocare errantes oues, compelleret sine esse sit, & alia obire munia, quæ latè prosequuntur Gregorius in pastoralis, Chrysostomus libro de Sacerdotio præcipue libro 2. (vbi ex hoc testimonio, Petri dignitatem, & prælationem latè confirmat) Bern. 2. de consideratione, Græci omnes in illum locum, & ibidem Augustinus, exprimens eo loco, oues pascendas, & regendas Petro esse commissas, & facit scripturæ phrasin, quæ pastoris voce principis, & superioris munus significare solet, ut patet Esai. 44. in fine, Ezech. 34. initio, Nahum. 3. v. 18. & sæpè alias.

20. Respondent adhuc hæretici, quauis hoc torum verum sit, non tamen inde concludi, Petro maiorem dignitatem, quam cæteris Apostolis, fuisse datam: nam & alij Apostoli constituti sunt pastores omnium Christi, vnde nihil nouum hic Petro conceditur. Verum, ut ait Cyril. lib. 12. in Ioan. capite 64. in fine *Apostolatus eius renouatur dignitas, ne propter negationem labefacta videretur*: sed ut de cætero hanc calumniam excludamus, aduertendum ex dictis circa præsens testimonium promississe Christum Petro singulariter, fundaturum se super eum Ecclesiam, illiq; regni celestis clauis traditurum Matth. 16. Et capite 18. eidem cum cæteris Apostolis vniuersalem potestatem ligandi, & soluendi generaliter promississe: utramq; ergo promissionem post resurrectionem impleuit, posteriorem hanc, & generalem Ioan. 20. ut supra vidimus priorè singularitè Petro factam in c. 21. Ioan. Vnde hæc singularis concessio aliquid sine dubio continet, quod in illa generali non continebatur: nam generalis Petrum etiam comprehendebat, & ex illa iam satis constabat, ob negationis culpam, non fore Petro denegandam promissam semel apostolicam dignitatem, aliquid ergo nouum

5. Expositio etiam hæreticorum eueritur.

De clauibus to 4. de penit. disp. 16.

2. Probatio ex loco Ioannis 21. Vnde in defens. fidei lib. 3. c. 10. à nu. 16.

Hæreticorum calumnia ad citatum locum.

Notatio pro dilutione.

Replica hæreticorum expeditur.

Altera replicæ diluitur.

nouum postea illi datum est: arque vt significaret Christum Dominum hanc singula em traditionem, priori singulari promissioni respondere, eodẽ nomine illum compellat *Simon Ioannẽ*: & sicut illic fidei, ita hic charitatis confessionem ab illo exigit: ter autem interrogat, vt trine negationi, trina confessio respondeat, quod adductis verbis Cyrillus significauit, cum dixit Christum Dominum confirmasse Petro primatum, non quem re ipsa ante obtinuerit, sed spe, & promissione, quam asserit non fuisse vacuum ob negationẽ. Ita exponunt etiam Ambros. Psal. 47. Augustinus epistola 50. Cyrillus Hierosol. Catechesi 2. Optatus lib. 2. contra Parmen. Bernard. ferm. de Petro, & Paulo. Arnobius psal. 108. Theophylact. Luc. 22.

Alter ca-
lumnia.

probat.

21. Aliter præterea conatur hæretici subterfugere vim huius loci, Christum non commississe Petro oues vniuersas; non eam dicit *Pasce omnes*. sed *meas*, quod idem verificari potuit pro cæteris Apostolis, imò pro quolibet Episcopo: non ergo hinc constat datam fuisse Petro vniuersalem potestatem, sed cum maximè inquit, colligi potest Petro fuisse datam curam Iudæis prædicandi, iuxta id ad Galat. 2. *Creditum est mihi Euangelium præputii, sicut & Petro circumcissionis &c.* Respondendum cum Bernardo lib. 2. de considerat. c. 8. sic scribente, *Pasce oues meas, quas? illius, vel illius populi, ciuitatis, vel regionis, aut certi regni: Oues meas, inquit: cui non planum, non designasse aliquas, sed assignasse omnes? Nihil excipitur, vbi distinguitur nihil.* Quibus verbis, præter Bernardi authoritatem, multæ etiam rationes continentur. Prima, Nulla est maior ratio designandi has vel illas oues: vel ergo omnes commisit, vel nullas. Secunda Dum dicit: *meas* totum suum ouile apertè intelligit, sicut qui alteri commendat filios, vel discipulos, qui in testamento relinquit sua bona nihil excipit. Tertiò patet à simili Ioan. 10. *Cognoisco oues meas, & oues mea vocem meam audiunt, & vitam æternam dabo eis.* Tandẽ hic est Patrum sensus, & ecclesiæ, quæ Petro canit, *Tues pastor euium, princeps Apostolorum, Tibi tradidit Deus omnia regna mundi, &c.* Consentient Leo Papa, Chrysostomus, Ambrosius, Theophylactus, & alij paulo ante citati, Epiphanius in Anchorato circa finem. Gregor. lib. 4. Epist. 32. Augustinus in id Psalm. 103. *Potabunt omnes bestie agri.* Qui Patres ex illo etiam discrimine verborum Christi, *Pasce agnos meos, pasce oues meas*, colligunt omnis generis, & conditionis homines, siue inferiores, siue superiores Petro fuisse commissos, quod verò hæretici adiungunt, Iudæorum curam specialiter fuisse Petro commissam, apertè falsum est. Nam primò si loquamur de ministerio prædicationis, de quo hæretici ipsi loquuntur, constat ex Matth. ultimo, non solam Petro, sed etiam omnibus Apostolis datam fuisse potestatem docendi omnes gentes, & Actorum 10. & 15. Petrus specialiter mittitur ad prædicandum gentibus: constat etiam ex traditione perpetua præcipuas gentium Ecclesias Antiochenam, Romanam, & alias præcipue per Europam, à Petro fuisse erectas, vt docet Innocent. I. epist. 1. sicut è contrario Paulo non solum datum est gentibus, sed Iudæis etiam prædicare. Actor. 9. Vnde 1. Corinth. 9. præbentur se Iudæis Iudæum factum esse, vt omnes lucrificarent: itaque non potest ea ratione astringi Petri potestas, nec illi designari possunt certæ quædam oues magis, quàm alie. Quod verò adducitur ex 2. ad Galatas, accipiendum est secundum quandam accommodationem, conuenit enim inter Apostolos, vt regiones mundi inter se diuiderent, ac fortè Petrus, & Paulus inter se statuerunt, vt alter principaliter attenderet conuersioni Iudæorum, gentium alter, vt scilicet Hieron. eo loco exponit, qui in epistola ad Saluinianum paulo post initium ait, postea Petrum ab angustia circumcissionis translatus esse ad præputij latitudinẽ.

Suarez de Fide.

22. Tertiò principaliter probatur conclusio ex aliis locis Euangelij, & ex Actorum libro in quibus indicatur hæc Petri dignitas. In Euangelij enim sunt multa talis dignitatis signa, primò illi singulariter mutatur nomen, & aliud imponitur, quod semper retinuit, ac valde accommodatũ ad significandam futuram dignitatem: deniq; nomen, quod ipsi Christo, quia primum caput, & fundamentum Ecclesiæ est, sepius in Scriptura tribuitur, dum igitur suum nomen communicat, dignitatem etiam communicare apertè indicat, quod benè pòderauit Leo Papa supra. Secundo, cum recensentur Apostoli, primo loco Petrus apponitur, & sepe ipse describitur, vt caput, & dux aliorum: Matthæus quoque cap. 10. referens Apostolorum nomina inquit, *Duodecim Apostolorum nomina hæc sunt Primus Simon &c.* Et ad reliquos progreditur, absque terminis numeralibus. Vnde in particula *primus* primatum fuisse indicatum, notauit ibi Albertus Magnus. Vide Ambrosium, in ad Corinth. 12. Augustinum tractatu ultimo in Ioann. Dices ad Galat. 2. Petrus nominatur post Iacobum. Respondeo primò quòd Augustinus, Ambrosius, Hieron. & Chrysost. contrario ordine videntur legisse. Item non oportuisse Paulum semper scrupulose obseruare illum ordinẽ, vel certè, quia tres tantum numerabat, Petrum digniori loco, scilicet medio constituit. Tertiò significatur hæc dignitas Petri, quoties ipse singulariter nominatur, ceteri verò Apostoli vniuersè atq; confusè: sic Angeli præcipiunt mulieribus. *Ite ducite discipulis eius, & Petro.* Marci 16. & Paulus 2. Corinth. 12. *Ceteri Apostoli, & fratres Domini, & Cephas.* Quartò huc spectat, quod Petrus sepe semper loquitur nomine omnium, vt ponderauit Cyrillus, in id Ioann. 6. *Domine ad quem ibimus, & Chrysostomus homilia 55. in Matth. Quintò fuit etiam non paruum indicium futuræ dignitatis, quòd illi Christus edixit, vt pro se, & ipso Christo solveret tributum: quod tamen per capita familiarum soluebatur, vt Lyranus, & alij notant, & hoc indicium ponderarunt bene Origenes, Chrysostomus, & Hieronymus. Matth. 17. August. q. 75. Noui testamenti. Sextò fuit etiam indicium, quòd iubente Christo, solus super populos, qui per aquas significantur, venit ad Christum Ioann. 21. Vnde Bernard. supra, *Petrus, inquit, gradiens super aquas, vnicum se Christi vicarium designauit, quia non vni populo, sed cunctis præesse deberet. Siquidem aqua multe, populi multi.* Septimò facit, quòd Christus inter viros primũ apparuit Petro post resurrectionem iuxta id Luc. 24. *Surrexistis Dominus verè, & apparuit Simoni, vbi Ambrosius id notat, & Chrysostomus, ac Theophylactus in id 1. Corinth. 15. Vixit est Cephas.* Huc etiam accedit quòd illi, vt supra vidimus, plusquam cæteris Apostolis vera Christi diuinitas, & filiatio naturalis reuelata est, quia nimirum Christi mysterium, & totum fidei negotium ad Petrum maximè pertineret in posterum. Vnde Clemens I. epist. 1. Petrum vocat *primitias electionis Christi.* Et his similia sunt alia multa in Euangelis, quæ à patribus obseruantur, vt quod duo miracula in eius piscatione operatus sit Christus, quæ notauit Ambros. ferm. 11. & August. tract. 122. in Ioan. quòd illi primò lauerit pedes, teste Augustino Ioan. 13. quanuis Chrysost. & alij primũ velint fuisse Iudam: quòd ad quædam mysteria, quæ remoris arbitris Christus operabatur, vel ostendebat, Petrus semper vocatus fuerit.*

1. Probatio ex prærogatiuis Petri in Euangelio contentis, de quibus recet Jacobus Bayus lib. 2. institutionũ cap. 117. 1. prærogatiua.

Instantia soluitur.

7.

8.

23. Ad hæc, reperiuntur similia alia vel maiora signa, quæ post ascensionem Christi dedit Petrus suæ dignitatis in apostolorum actibus, quæ potius continent vsum, & exercitium tantæ potestatis Actor. 1. Petrus confestim proponit electionem faciendam noui apostoli loco Iudæ, quod ponderans Chrysost. ibi hom. 2. *cognosce, inquit, à Christo creditũ gregem, Actor. 2. Primus promulgat Euangelium,*

Item ex prærogatiuis contentis in Actibus Apostolorum.

P 2

vt no-

Vt notat idem Chrysost. Act. 3. Primus fidem miraculo confirmat, vt aduertit Ambros. sermone 68. Act. 4. Ipse solus pro omnibus in concilio phariseorum causam agit capite 5. mortis iudicium in Ananiam, & Saphiram profert, & capite 10. ei primum sit reuelatio vocandarum gentium ad Euangelium: capite 15. de se ipso affirmat Euangelium gentibus predicasse, vt ait Chrysostomus hom. 22. in acta: prater ea c. 15. primus inter Apostolos sententiam dicit, quam alij sequuntur: quod aduertit Clemens libro 6. constitut. Apostol. c. 12. Hieron. ad Aug. c. 11. inter ipsos epist. Theodoret. in epistola ad Leonem. Tandem per multa alia sunt scripturae loca in quibus hanc eadem dignitas, & potestas indicatur, vt illud Luc. 22. *Et tu aliquando conuersus confirma fratres tuos.* Sic notant August. lib. quæstionum noui & veteris testamenti, q. 25. Chrysost. hom. 3. in acta, Lucius Papa primus, Felix primus, Marcus primus, in epistola decretali, Agatho in epistola synodi, Theophylactus ibi. Pöderari etiam solet quod c. 12. actorum legatur, quod tota Ecclesia pro Petro tanquam pro capite funderet orationem. Item quod ad Gal. 2. Paulus ascenderit Hierosolim. videre Petrum: *quia ei delegauerat Dominus curam Ecclesiarum* ait Ambros.

6. probatio.

24. Quarto principaliter: quanuis simpliciter non possit hanc veritas ratione demonstrari, quia est de quodam particulari Christi Domini facto, & voluntate: attamen suppositis, quæ diximus, fieri potest euident illius coniectura: ostendimus enim, oportuisse institui à Christo Domino, qui post ascensionem eius dux esset, totiusque Ecclesie caput: fieri autem non potuit, vt Christus Dominus ipsis duodecim eam dignitatem omnino æqualiter concederet, nam vel omnes ita illam reciperent, vt in eorum successoribus perpetuo duraret, quod est planè absurdum: sic enim duodecim, vt minimum, essent capita ecclesie: seu potius tot capita, quot Episcopi, quod incredibilem pareret confusionem, vel nullus ita reciperet eam dignitatem, vt in ea esset successio, hoc verò aperte facit contra debitam institutionem ecclesie, cuius ordo Hierarchicus, debitumque regimen perpetuo conseruanda erant, sicut & ipsa ecclesia, ergo oportuit eam dignitatem ita vni tradi, vt illi succederetur, & non aliis. Quod si vni ex duodecim hoc datum est, nullus iniciabitur Petrum fuisse, suppositis tam multis eius privilegiis, quæ recensimus. Simile argumentum est, quod licet omnes Apostoli in vnum orbem potestatem receperint, vt dixi: attamen ipsa ratio ordinis, vnitatis, ac perfectæ congregationis postulabat, vt vnus eorum esset superior, & prælatus cæterorum: nam multitudo sine ordine parit confusionem, quam rationem perpendit Cyprianus libro de vnitæ ecclesie, & epistola ad Iubaianum, & sæpe alijs. Nazianz. oratione 21. de modestia in disput. adhibenda, Epiphani. hæresi 51. pro preeratq. vocant Petrum ducem Discipulorum, & D. Thom. 2. 2. quæst. 33. artic. 4. ad 4. scribit Paulum subditum fuisse Petro, quod etiam affirmat Augustinus epistola 19. & ad hunc modum loquuntur Clemens I. Et alij Pontifices supra relati de omnibus Apostolis respectu Petri.

Duplex eminentia Petri inter Apostolos.

25. Ex quibus intelligitur, Petrum duplici titulo superasse, dignitate, & potestate, cæteros Apostolos. Primo quia hæc dignitas fuit in eo, vt in pastore ordinario totius ecclesie, cui succedendum erat, vt adhuc amplius sectione sequenti ostendetur: in alijs, verò non ita, sed eorum potestas quodammodo delegata erat, & ex privilegio. Secundo. Quia iurisdicatio Petri se extendebat ad ipsas personas Apostolorum directè: nimirum poterat illis præcipere, atque huc, vel illuc mittere: Addimus tertio, ad Petrum spectasse curam vniuersalis ecclesie quasi per se primo, hanc enim oportuit in vno inueniri: cum

Additur 3. & explicatur.

tamen ad cæteros tam vniuersalis potestas non nisi secundario esset demandata. Declaratur. Nam singulis Apostolis data est tanta potestas in hunc sensum, vt vbiq. gentium possent predicare, absolvere, Episcopos instituere, & similia: non tamen vt possent singuli vniuersalem ecclesie ordinem præscribere, aut leges condere, quæ totam obligarent. Namque si hoc possent singuli, magna confusio oriretur. Quapropter in hoc etiam Petri potestas superpet alios eminebat. Ex qua excellentia pleraque resultant, quæ de Petro legimus, quæque ad hanc spectant dignitatem, cuiusmodi est librum approbare, ecclesieque proponere tanquam canonicum, vt de Euangelio Marci notat Tertullianus libro 4. contra Marcion. & ex Clement. Papa referunt Euseb. lib. 2. cap. 15. Neph. lib. 5. cap. 18. quod etiam spectat voluisse Paulum Euangelium suum cum Petro conferre, *ne in vacuum currisset*, propter auctoritatem scilicet Petri, inquit Hiero. citata epist. ad August. Et Tertull. supra. Atq. hæc sufficiens in huius veritatis confirmationem: Patres enim plures non oportet iterum adducere, cum explicando Scripturæ testimonia satis multos retulerimus, & in sequenti sectione latius huius rei perpetuam traditionem afferemus.

26. Contra hanc porro veritatem potest obici primo, quia Act. 8. Petrus simul cum Ioanne mittitur ab alijs Apostolis Samariam, quod est signum cuiusdam æqualitatis. Secundo capite 13. Iacobus in Concilio definit, & eius sententiam alij sequuntur. Tercio ad Galat. 2. Paulus reprehendit Petrum ostendens se superiorem, vel certe æqualem, & 2. Corinth. 11. ad se pertinere dicit *omnium Ecclesiarum sollicitudinem*. Quarto Clem. 1. epistola vocat Iacobum Episcoporum Episcopum, eumque regere vniuersam ecclesiam pronunciat. Deinde ad exterminandam Petri dignitatem recollunt hæretici plura ipsius peccata, partim vera, partim ab ipsis impiè conficta: obseruant etiam, quod in antiquis imaginibus Paulus ad dextram Petri depingatur, & similia, quæ non refero, quia nihil ad institutam controuersiam pertinere videntur.

27. Ad primum ergo respondeo *mittere non significare semper auctoritatem in mittente*, quia sæpe fit permittendo, consulendo, vel rogando, non præcipiendo, quo pacto amicus dicitur amicum mittere, & Matth. 2. legitur Herodes misisse Magos in Bethlem. Vide Turressem. lib. 2. cap. 14. ad 3. Ad secundum nego definitum Iacobum, sed subscripsisse se potius, & consensisse sententiæ Petri: Ita Hieronymus epistola ad Augustin. supra citata, Theodoret. epistola ad Leonem de eadem re: Verum quidem est, Iacobum Petro consentiendo simul præbuisse consilium circa modum in illius rei executione, netenendo: quod licet etiam inferiori coram superiore præstare. Ad tertium quidam occurrunt, Cepham, quem Paulus reprehendit non fuisse Apostolum, sed vnum aliquem ex 70. Discipulis, sic refert Euseb. 1. histor. capite 11. ex Clemente Alexand. 4. Stromat. & Eunomius etiam ad Galat. 2. Sed planè repugnat hoc, non solum communis expositioni Patrum Græcorum, & Latinorum, sed etiam ipsi contextui, nam ille idem Cephas cum Iacobo, & Ioanne dicuntur *columna Ecclesie*, & in quibusdam codicibus Græcis loco *Cepha* legitur *Petrus*. Alij ergo volunt reprehensionem fuisse in gratiam Iudeorum, quod indicant Origenes, & alij Græci: sed hoc etiam caret fundamento planèque videtur repugnare verbis Pauli: *Cum vidissem quod non rectè ambularet &c.* Vnde August. de agone Christiano capite 30. & tribus epistolis ad Hieronym. & Diu. Thomas 12. quæstione 103. articulo tertio, ad secundum sententiæ peccasse Petrum venialiter, ob idque fuisse à Paulo reprehensum: interdu namq. inferior potest corrigere superiorem cum debita modo-

1. Hæreticorum obiectio. Vide in de sent. fidei. lib. 3. c. 15. num. 17.

2.

3.

4.

Ad 1.

Ad 2.

Ad 3.

Ad 4.

Ad 5.

Ad 6.

Ad 7.

Ad 8.

Ad 9.

Ad 10.

Ad 11.

Ad 12.

Ad 13.

Ad 14.

Ad 15.

Ad 16.

Ad 17.

Ad 18.

Ad 19.

Ad 20.

Ad 21.

Ad 22.

Ad 23.

Ad 24.

Ad 25.

Ad 26.

Ad 27.

Ad 28.

Ad 29.

Ad 30.

Ad 31.

Ad 32.

Ad 33.

Ad 34.

Ad 35.

Ad 36.

Ad 37.

Ad 38.

Ad 39.

Ad 40.

Ad 41.

Ad 42.

Ad 43.

Ad 44.

Ad 45.

Ad 46.

Ad 47.

Ad 48.

Ad 49.

Ad 50.

Ad 51.

Ad 52.

Ad 53.

Ad 54.

Ad 55.

Ad 56.

Ad 57.

Ad 58.

Ad 59.

Ad 60.

Ad 61.

Ad 62.

Ad 63.

Ad 64.

Ad 65.

Ad 66.

Ad 67.

Ad 68.

Ad 69.

Ad 70.

Ad 71.

Ad 72.

Ad 73.

Ad 74.

Ad 75.

Ad 76.

Ad 77.

Ad 78.

Ad 79.

Ad 80.

Ad 81.

Ad 82.

Ad 83.

Ad 84.

Ad 85.

Ad 86.

Ad 87.

Ad 88.

Ad 89.

Ad 90.

Ad 91.

Ad 92.

Ad 93.

Ad 94.

Ad 95.

Ad 96.

Ad 97.

Ad 98.

Ad 99.

Ad 100.

Ad 101.

Ad 102.

Ad 103.

Ad 104.

Ad 105.

Ad 106.

Ad 107.

Ad 108.

Ad 109.

Ad 110.

Ad 111.

Ad 112.

Ad 113.

Ad 114.

Ad 115.

Ad 116.

Ad 117.

Ad 118.

Ad 119.

Ad 120.

Ad 121.

Ad 122.

Ad 123.

Ad 124.

Ad 125.

Ad 126.

Ad 127.

Ad 128.

Ad 129.

Ad 130.

Ad 131.

Ad 132.

Ad 133.

Ad 134.

Ad 135.

Ad 136.

Ad 137.

Ad 138.

Ad 139.

Ad 140.

Ad 141.

Ad 142.

Ad 143.

Ad 144.

Ad 145.

Ad 146.

Ad 147.

Ad 148.

Ad 149.

Ad 150.

Ad 151.

Ad 152.

Ad 153.

Ad 154.

Ad 155.

Ad 156.

Ad 157.

Ad 158.

Ad 159.

Ad 160.

Ad 161.

Ad 162.

Ad 163.

Ad 164.

Ad 165.

Ad 166.

Ad 167.

Ad 168.

Ad 169.

Ad 170.

Ad 171.

Ad 172.

Ad 173.

Ad 174.

Ad 175.

Ad 176.

Ad 177.

Ad 178.

Ad 179.

Ad 180.

Ad 181.

Ad 182.

Ad 183.

Ad 184.

Ad 185.

Ad 186.

Ad 187.

Ad 188.

Ad 189.

Ad 190.

Ad 191.

Ad 192.

Ad 193.

Ad 194.

Ad 195.

Ad 196.

Ad 197.

Ad 198.

Ad 199.

Ad 200.

Ad 201.

Ad 202.

Ad 203.

Ad 204.

Ad 205.

Ad 206.

Ad 207.

Ad 208.

Ad 209.

Ad 210.

Ad 211.

Ad 212.

Ad 213.

Ad 214.

Ad 215.

Ad 216.

Ad 217.

modestia, & reuerentia, vt suo dicitur loco: maxime quando id aut proximorum salus, aut honor fidei requirit. Vide D. Thom. 2. 2. q. 33. art. 4. ad primum. Adrianum 4. quæst. 9. Sixtum lib. 1. Bibliothec. annot. 107. & lib. 6. annot. 274. & 275. Alio vero in loco Paulus ferebatur habere se omnium Ecclesiarum sollicitudinē, & ob charitatis officium, & ob Apostolicum munus, cui tamen Petrus esset superior, vt ostensum est. Ad 4. Respondetur primò, id fuisse genus modestiæ, & honoris, quem meritò Clemens Iacobus tribuit tanquam Apostolo, & fratri Domini. Et secundò quia reuera Episcopus erat multorum Episcoporum, sibi subditorum. Tertiò quia erat tanquam decus, & exemplar aliorum Prælatorum.

18. Ex occasione autem resolutæ quæstionis agitari poterat, an Apostoli qui Petro superuixerant, fuerint vere subditi Episcopo Romano Petri successore, de qua re nihil apud Authores me legisse memini: videtur tamen ex dictis sequi inferiores extitisse iurisdictione. atq; adeo iurisdictioni Pontificis Romani subiectos, quantis aliis prærogatiuis, & excellentiis fuerint superiores. Primum patet ex dictis, nam eadem potestas, & iurisdictione, quæ fuit in Petro transfusa est in successores, quare in tribus iam dictis conditionibus superabât illi viuentes Apostolos, scilicet in obiecto potestatis, nam ad successorem Petri pertinet per se primò cura, & gubernatio totius Ecclesiæ, quod vt dixi non competiuit cæteris Apostolis. Secundò potestas illa extendebatur ad omnes, & singulas personas etiam Episcoporum, quia id exigebat ratio ordinis, & vnitatis ecclesiasticæ. Tertiò potestas Pontificis Romani semper fuit ordinaria, & perpetua in ecclesia mansura, non sic autē in cæteris Apostolis.

SECTIO II.

An potestas, & vniuersalis Ecclesiæ Pastoris dignitas, quæ in Petro fuit, in Episcopo Romano per continuam successionem permanserit vsque ad eum qui nunc Cathedram Ecclesiæ tenet Greg. XII.

1. In hac quæstione varie erratum est: eo quòd semper hæc dignitas hæreticis hominibus infensa fuit, & odiosa: præcipue verò hisce temporibus incredibili ira, & odio in Summum Pontificem sunt commoti, quorum verba vt omittamus, quoniam indigna sunt, quæ referantur, sententia breuiter hæc est. Primum negant vt vidimus Petri primatum. Secundò etiam in Petro illam dignitatē admittant, negant illi successorem, ac volunt fuisse tantum peculiare beneficium Petro concessum ob singularem Christi erga illum amorem. Tertiò vt demus, inquit, succedi Petro, non subinde necesse est, vnum successorem esse, sed possunt esse aut duo, vt Romanus, & Constantinopolitanus episcopi, vel quatuor Patriarchæ: vel aliquid simile vt quisq; Rex in suo regno. Quartò si vnus, inquit, succedere debet, potius Hierosolymitanus episcopus, quam Romanus existimandus est, quia primus ille episcopalem sedem post Petrum habuit, aut fortè Constantinopolitanus. Ex his tamen dictis quartum hoc nullum prorsus fundamentum habet, quia neq; ex Christi Domini institutione, nec ex legitima successione, aut iure hereditario, aut ratione certa, vel apparenti ostendi potest, aliquem ex dictis episcopis esse vniuersalem Pastorem ecclesiæ, vt ex sequentibus clariùs constabit: Reliqui etiam errores ferè in superioribus exclusi sunt, in sequentibus crebrò contra illos agemus: quare iis omisiss.

2. Dico primò. Petri dignitas, & Summi Pontificis ecclesiæ munus, non cum ipso Petro extinctum est, sed ad aliquem eius successorem manauit: est de fide definita in Concilio Constan. Sess. 8. 15. & 27. & in Bulla Martini V. & ostensa satis est in præcedenti sectione, ex locis Euangeliorum, & expositione omnium Patrum, qui hac maxime in parte docent dignitatem Petri cæterorum Apostolorum dignitatem superasse: quòd nimirum ipse solus vniuersalem potestatem ordinariam, & in ecclesia perpetuam mansuram acceperit, ideoque super illum peculiariter dici fundatam ecclesiā. Vnde Leo Papa sermone secundo de sua ad Pontif. assumptione, *In Petri sede sua viuit potestas, excellit auctoritas*. Idem episcopus ad Anastasium Anaclet. epistola 3. Chrysostom. etiam libro secundo de Sacerdotio, id colligit ex illo Ioan. 12. *Pasce oues meas*, commisit enim Petro oues non victuras tantum viuente Petro, sed omnes simpliciter, quia omnium curam gerebat, quas tamē omnes Petrus in persona sua pascere non poterat: commisit ergo illas Petro, & successoribus. Hinc Paulus ad Eph. 4. *quodam dedit Pastores ad consummationem sanctorum, donec occurramus omnes in virum perfectum*. Si enim, teste Paulo, Christus constituit Pastores duraturos vsq; ad diem communis resurrectionis, quia tandiu durabit ecclesia militans, cui Pastores sunt necessarij, multò certè magis caput pastorum continua successione duraturum fuit, cum multo magis necessarium sit, quàm cæteri, neq; hodie minus, quàm in principio nascentis Ecclesiæ, vt in tanta gentium diuersitate, & morum varietate vnum semper Christi ouile integrū, & vniūne conseruetur. Confirmatur primò, nam Petro non est data dignitas vniuersalis Episcopi propter ipsum, sed propter Ecclesiā, vt rectè Augustinus libro de Pastoribus cap. 10. ait: ergo si Ecclesia semper est, semper indiget ea dignitate. Confirmatur secundo: Nam in lege veteri constitutum est supremum Sacerdotium, quod continua successione tandiu perseveraret, quandiu lex illa vigeret, ergo à fortiori in lege noua, quæ perfectior est: diuersa licet ratione successionis, in veteri quippe lege carnalis erat successio, quia lex ipsa erat imperfecta, nunc verò per electionē, vt infra tractandum est. Confirmatur vltimo: nam ostensum est supra totam Ecclesiæ Hierarchiam ex Christi institutione, ad vnum supremum caput esse reuocandā: & Ecclesiæ regimen ex eadem institutione esse monarchicum, sed Ecclesiæ hierarchia, & illius regimen semper durat continua quadam successione, ex eadem Christi institutione: ergo & ipsius caput modo eodem.

3. Dico secundò. Post Diuum Petrum semper exereuit in Ecclesia supremi pastoris, & Episcopi dignitatem, & potestatem Romanus Episcopus. Hæc conclusio cum non tam sit de iure, quàm de facto, potius testibus, & historiis, quàm rationibus confirmanda est. Testes verò ad quinque capita reuocari possunt. Nimirum Pontifices, Concilia, Patres, Imperatores, ipsosmet hæreticos. Ex historiis autem decem signa huius potestatis, quæ manifeste illam indicant asserri possunt.

Præmus modus probandi assertionem, per varia nimirum testimoniorum genera.

4. Primò itaq; arguitur ex auctoritate Pontificum, pleriq; enim editis Epistolis suis decretalibus hanc sibi asseribunt dignitatem. Clem. Anacletus fides. Zepherin. qui Apostolicam auctoritatem in sua sede cognoscunt, & in illa grauiore causas determinandas esse docent. Callistus, nulli dubium est, quod Apostolica Ecclesia caput sit omnium Ecclesiarum. Iu. Gelatius, Vigilius eandem dignitatem latissimè tuerentur, & fere reliqui omnes vsq; ad Gregorium,

Probatur auctoritate. Conc. Constan. Mart. V.

Accedit ratio.

Confir. 1.

Confir. 2.

Confir. 3.

Assert. 2.

1. Genus testimonium Pontificis.

Habentur epistola in to. 1. epistol. pontific.